

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/33701-29
Saksbehandler Egil Henning Ytrøy

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	28.08.2025

Aegir Havbruk AS, søknad om ny 10-års tillatelse til havbeite ved Ydstesteinen, Farsund kommune

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Agder fylkeskommune avslår søknaden fra Aegir Havbruk AS om ny 10-års tillatelse til havbeite hummer ved lokalitet 23676 Ydstesteinen, tillatelsesnummer VA-FS-0801 i Farsund kommune.

Vedlegg

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren legger vekt på vedtak i Farsund kommunestyre der det er vedtatt at det ikke ønskes fornyelse av tillatelsen til havbeite ved Ydstesteinen, samt Fiskeridirektoratet sin uttalelse som frarår å gi selskapet ny tillatelse. Ut fra dette innstiller fylkeskommunedirektøren på at Agder fylkeskommune avslår Aegir Havbruk AS sin søknad om ny 10-års tillatelse for havbeite hummer ved lokaliteten Ydstesteinen.

Saksopplysninger

Aegir Havbruk AS sin 10-års tillatelse til havbeite hummer ved lokaliteten Ydstesteinen i Farsund kommune er utløpt og selskapet søker Agder fylkeskommune om tillatelse til ny 10-års periode med drift av havbeite ved lokaliteten 23676 Ydstesteinen, tillatelsesnummer VA-FS-0801. I tillegg til tillatelse til havbeite, har selskapet drevet yngelklekkeri på en lokalitet i Farsund (23615 Farøy).

Aegir Havbruk AS ble etablert i 2001 og har forretningsadresse Stavanger, men har drevet havbeitetillatelsen ved Ydstesteinen sørøst av Farsund siden 2005.

I sin søknad om ny 10-års tillatelse peker Aegir Havbruk AS på økt overlevelse frem til gjenfangst som et overordnet hovedmål. Aegir Havbruk AS har selv utviklet et patentert utsettingssystem for utsett av hummeryngel. Videre har Aegir Havbruk AS igangsatt et arbeid opp mot Fiskeridepartementet om hvordan havbeitenæringen kan utvides. Selskapet beskriver dette i sin søknad som et arbeid som vil forsøke å få anledning til å drive havbeite i større skala og som er integrert med annen virksomhet og der fritidsfiske fortsatt kan pågå.

I den omsøkte neste 10-års perioden for havbeitetillatelsen vil Aegir Havbruk AS ifølge søknaden utvikle og ta i bruk ny teknologi for å produsere og sette ut robust yngel grønt og bærekraftig, samt få full forståelse for dynamikken i hummerbestanden for å nå det endelige målet om å bredt kunne tilby bærekraftig, økonomisk og nøkkelferdig havbeite til kystsamfunn.

Når det gjelder produksjon av utsettingsklar yngel, vil den enten bli produsert med en justert egen tillatelse (VA-FS-317), i Flekkefjord på nytt klekkeri med ny tillatelse i samarbeid med Flekkefjord videregående skole eller med yngel fra ny sjøbasert teknologi som Aegir Havbruk AS er i ferd med å utvikle.

Det er «Forskrift om tildeling og drift ved havbeiteverksemd» også kalt havbeiteforskrifta som regulerer havbeite i Norge. Forskriften kom i 2003 etter et lengre utredningsarbeid som ble startet i 1990, det såkalte «push» programmet (Program for Utvikling og Stimulering av Havbeite).

Havbeite er kort forklart en driftsform der en setter ut yngel av akvatiske organismer av krepsdyr, bløtdyr og pigghuder i form av bunnkultur uten at dyrene blir holdt i fangenskap. Det finnes ingen fysiske installasjoner på bunnen som avgrenser utbredelsen av utsatte dyr.

Aegir Havbruk AS sin søknad om ny 10-års tillatelse til havbeite har vært sendt til uttalelse og behandling i Farsund kommune (lagt ut på høring og kommunal behandling) og oversendt sektormyndigheter for uttalelse. Agder fylkeskommune har hatt dialog med

Fiskeridirektoratet om tolkningen av havbeiteforskriften vedrørende 10-års perioden for tillatelse og har fått beskjed om at det ved utløp av 10-års tillatelsen skal kjøres komplett ny søknadsrunde, slik at det ikke er automatikk i fornyelsen av tillatelsen.

Kystverket har gitt tilbakemelding på at de ikke har behandlet søknaden da den ikke kommer inn under Kystverket sitt sektoransvar etter havne- og farvannsloven.

Mattilsynet har godkjent søknaden fra Aegir Havbruk AS og har i sin vurdering sett på avstand til havbrukslokaliteter og faren for spredning av smitte. Mattilsynet har vurdert avstanden til andre akvakulturanlegg som tilstrekkelig. I sin tillatelse har Mattilsynet krav om helsekontroll med hummer på lokaliteten, og krav om driftsjournal. I tillegg er det satt krav om at transport av hummer skjer i henhold til regelverket og at innfangning og utsett av hummer/hummeryngel foregår på en dyrevelferdsmessig måte.

Havforskningsinstituttet har i sin uttalelse til Aegir Havbruk AS sin søknad vurdert miljømessig forsvarlighet jf. kravene i havbeiteforskriften. I sin uttalelse konkluderer Havforskningsinstituttet med at det er sannsynlig at en ikke ser endringer i miljøtilstand over tid og at det er miljømessig forsvarlig med forlengelse av tillatelsen. Søkende selskap er forberedt på eventuelle krav om ytterligere prøvetaking dersom det oppstår behov for det.

Farsund kommune har lagt søknaden fra Aegir Havbruk AS ut til offentlig høring i samsvar med kravene i forskriften. Det kom ikke inn uttalelser til søknaden.

Søknaden fra Aegir Havbruk AS ble også behandlet av kommunestyret i Farsund der det ble vedtatt at

1. Farsund kommunestyre ønsker ikke at konsesjonen for havbeite med hummer ved Ydstesteinen fornyes.
2. Farsund kommune igangsetter en lokal prosess med sikte på å opprette fredningsområde for hummer på Akvakulturområde A3 uten tidsbegrensning og med virkning fra 01. oktober 2025.

Akvakulturområde A3 i vedtakspunkt 2. ovenfor er det samme området som det søkes om fornyelse av konsesjon på. Farsund kommune vil gjennomføre en lokal fredningsprosess med forbehold om at det ikke vil bli innvilget fornyelse av konsesjonen.

I etterkant av vedtaket i Farsund kommune har kommunen spilt inn området ved Ydstesteinen som et aktuelt fredningsområde for hummer.

Området er tatt med i Fiskeridirektoratet sin høring over nye hummerfredningsområdet som er ute på høring med frist for innspill satt til 25. august 2025.

Fiskeridirektoratet har i sin uttalelse til Aegir Havbruk AS sin søknad uttalt at direktoratet, basert på Havforskningsinstituttet sin uttalelse, ikke har grunnlag for å hevde at fornyet tillatelse til havbeite av hummer på lokaliteten Ydstesteinen vil være miljømessig uforsvarlig. Etter 20 år med havbeite ved Ydstesteinen, uttaler Fiskeridirektoratet at de heller ikke har grunnlag for å hevde at søknaden om fornyet tillatelse kommer i konflikt med vesentlige regionale eller nasjonale interesser knyttet til utøving av fiske.

Videre uttaler Fiskeridirektoratet at hummer er rødlistet, og har siden 2021 vært i kategorien «sårbar». I rødlistevurderingen fra 2021 står det at «Overvåkingen av hummer i Norge tyder på at det stadig er en nasjonal nedadgående trend for *Homarus gammarus* - Hummer - i Norge. Populasjonen er under sterkt fiskeripress. Unntakene er i de 51 verneområdene for hummer, der vi ser lokale økninger». Fiskeridirektoratet ønsker at kommuner med hummerbestander vurderer å foreslå fredningsområder, og per i dag er det etablert rundt 60 fredningsområder for hummer langs kysten av Norge.

Fiskeridirektoratet oppsummerer sin uttalelse med å konkludere med at det innenfor rammen av arbeidet med gjenoppbygging av hummerbestanden er det Fiskeridirektoratet

sin vurdering at den igangsatte prosessen med etablering av fredningsområde (jf. Farsund kommune sitt vedtak og forlaget som er ute på høring) i større grad vil bidra til en gjenoppbygging av bestanden, sammenlignet med en fornyet tillatelse til havbeite, jf. søknaden fra Aegir Havbruk AS. Fiskeridirektoratet fraråder på dette grunnlaget å gi fornyet tillatelse til havbeite.

Vurderinger

(Aegir Havbruk AS) har lagt inn ressurser i form av penger og tid på å skape en ny næring basert på en forskrift (havbeiteforskriften) som kom som resultat av et lengre utredningsarbeid. Det er fylkeskommunedirektøren sin vurdering at det tar tid å skape ny næring og selskap som satser må ha en viss grad av stabile rammebetingelser. På den andre siden har en samfunnets interesser i form av både aksept og forståelse for lukking av den del av «allmenningen» i sjøen knyttet til en art (hummer) som det igjen knytter seg lange tradisjoner til langs kysten av Sørlandet. Det er derfor viktig med en grundig avveing av disse to motstridende hensyn.

Faglig sett er det i følge både Mattilsynet og Havforskningsinstituttet ikke noe i veien for å gi Aegir Havbruk AS tillatelse til en ny 10-års periode for drift av havbeite ved lokaliteten Ydstesteinen. Mattilsynet har vurdert smittevern hensyn og dyrevelferd og funnet disse aspektene ved saken til å være i orden. Havforskningsinstituttet har vurdert miljømessig forsvarlighet og har funnet det til å være ivarettatt, men åpner for videre samarbeid og kartlegging under dette punktet.

Farsund kommune er negative til en ny tillatelse og vil heller opprette et hummerfredningsområde i det samme området som frem til nå har vært Aegir Havbruk AS sitt område for havbeite.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at det denne saken legges vesentlig vekt på Farsund kommunestyre sitt vedtak og Fiskeridirektoratet sin uttalelse, der direktoratet vurderer det slik at et fredningsområde i større grad vil bidra til en gjenoppbygging av bestanden sammenlignet med en fornyet tillatelse til havbeite. Gjenoppbygging av hummerbestanden, en rødlistet art (klassifisert som sårbar - VU), bør veie tyngre enn Aegir Havbruk AS sitt behov for ny 10-års tillatelse til havbeite.

Regionplan Agder 2030

Regionplan 2030 med regional planstrategi har blant annet bærekraftig verdiskaping som et satsingsområde. Økt verdiskaping gjennom bærekraftig ressursforvaltning er et hovedmål under dette satsingsområdet og havbeite hummer er i utgangspunktet en bærekraftig form for verdiskaping ved at det blir drevet utsetting av yngel som klarer seg selv frem til den er over minstemålet.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren legger vekt på vedtak i Farsund kommunestyre der det er vedtatt at det ikke ønskes fornyelse av tillatelsen til havbeite ved Ydstesteinen, samt Fiskeridirektoratet sin uttalelse som frarår å gi selskapet ny tillatelse. Ut fra dette innstiller Fylkeskommunedirektøren på at Agder fylkeskommune avslår Aegir Havbruk AS sin søknad om ny 10-års tillatelse for havbeite hummer ved lokaliteten Ydstesteinen.

Kristiansand, 11.08.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør